

گفت وگو ی اختصاصی شهرآرا با استاد مسعود نجابتی

در حاشیه اجرای دیوارنگاره مشترک هنرمندان ایران و لبنان در مشهد

تمدن نوین اسلامی بدون هنر شکل نمی گیرد

گفت‌وگو ی روز

شکیبا افخمی رادا مسعود نجابتی از جمله هنرمندانی است که همواره کوشیده هنر را فراتر از یک ابزار زیبایی شناسانه تعریف کند. در نگاه او، هنر نه صرفا وسیله ای برای ثبت رخدادها یا تولید آثار ماندگار، بلکه رکن اساسی شکل گیری هویت فرهنگی و یکی از مهم ترین پایه های تمدن سازی است. از همین منظر، این هنرمند معتقد است پرداختن به شخصیت و اندیشه رهبر شهید نیز نباید در تولید آثار مناسبتی یا بازنمایی چهره ایشان خلاصه شود. بلکه هنرمندان باید به مطالبه اصلی ایشان، یعنی ترسیم افق «تمدن نوین اسلامی» و روایت آینده امیدوارکننده از انقلاب اسلامی، پاسخ دهند. نجابتی در حاشیه اجرای دیوارنگاره مشترک هنرمندان ایرانی و لبنانی با شعار «ابناء السید» در خیابان کوهسنگی مشهد، از نسبت هنر و تمدن، پیوند فرهنگی میان ملت های جبهه مقاومت، جایگاه رهبر شهید در میان آزادگان جهان و وظایف امروز هنرمندان با ما صحبت کرده است.

ظلم و استکبار را داشته باشد سخنان و مواضع ایشان رامی پذیرد؛ زیرا این مواضع بر پایه عدالت، دفاع از مظلوم و ارزش های انسانی استوار بود.

● نقش هنر در ثبت رویدادها

نجابتی در بخش دیگری از این گفت وگو، به نقش هنر در ثبت و ماندگاری رویدادهای تاریخی اشاره می کند. او که باور دارد، هیچ رخداد بزرگی بدون حضور هنر نمی تواند روایت کامل و ماندگاری در تاریخ داشته باشد یادآور می شود، در مراسم تشییع پیکر رهبر شهید انقلاب، خود مردم نقش اصلی را در ماندگار کردن مراسم برعهده داشتند، همان طور که در چهارماه گذشته نقش اصلی را در خیابان ها ایفا کردند. اما بی شک برای اینکه تشییع تاریخی رهبرمان برای آیندگان ثبت و روایت شود، به زبان هنر نیاز داریم.

نجابتی با بیان اینکه هیچ رشته هنری به تنهایی قادر به انتقال کامل یک مفهوم بزرگ نیست، ادامه می دهد: برای روایت یک اتفاق مهم مانند تشییع رهبر شهید انقلاب، همه ظرفیت های هنری باید در کنار هم قرار بگیرند. هنرهای تجسمی، سینما، تئاتر، ادبیات، شعر و حتی رسانه، هر کدام بخشی از این روایت را بر عهده دارند. اگر یکی از این عناصر حذف شود، روایت ناقص خواهد ماند. به گفته این گرافیسیت، هنرهای مختلف باید یکدیگر را تکمیل کنند تا تصویری جامع و ماندگار از وقایع تاریخی به مخاطب ارائه شود. او توضیح می دهد، ما در

حوزه تجسمی، بخشی از این وظیفه را بر عهده داریم، اما قرار نیست تمام بار روایت را به تنهایی حمل کنیم. ما یک صدا در میان مجموعه ای از صداها هستیم و همه این صداها باید کنار هم قرار بگیرند تا پیام به درستی منتقل شود.

● هنر رکن شکل گیری تمدن ها

نجابتی که هنر را ستون اصلی بنای تمدن اسلامی می داند درباره دغدغه های رهبر شهید نسبت به جایگاه هنر نیز می گوید: سخنان رهبر شهید درباره هنر، هرگز جنبه تشریفاتی نداشت. دغدغه ایشان نسبت به هنر، حتی از بسیاری از هنرمندان بیشتر بود، زیرا می دانستند هیچ تمدنی بدون هنر شکل نمی گیرد. او آثار هنری را مهم ترین اسناد شناخت تمدن ها بیان می کند و یادآور می شود، بسیاری از تمدن هایی که امروز دیگر وجود خارجی ندارند، به واسطه آثار هنری شان همچنان در ذهن بشر زنده هستند. این موضوع نشان می دهد، هنر فقط محصول یک دوره تاریخی نیست؛ بلکه

حافظه یک تمدن است.

این هنرمند معتقد است نگاه رهبر شهید به هنر نیز از همین منظر قابل تحلیل است: «حضرت آقا با علم به تأثیرگذاری بی بدیل هنر در ساخت تمدن نوین اسلامی و با نگاه به آن افق دوردستی که به بحث «ظهور» متصل بود، نقش هنرمندان را بسیار حیاتی می دانستند. ایشان یقین داشتند که بدون مشارکت فعالانه هنرمندان، تمدن سازی اتفاق نخواهد افتاد.»

● پرداختن به رهبر شهید، فراتر از تصویرسازی

نجابتی در ادامه گفت وگو تأکید می کند که پرداختن هنری به شخصیت رهبر شهید نباید تنها به بازنمایی تصاویر یا تکرار برخی جملات محدود شود.

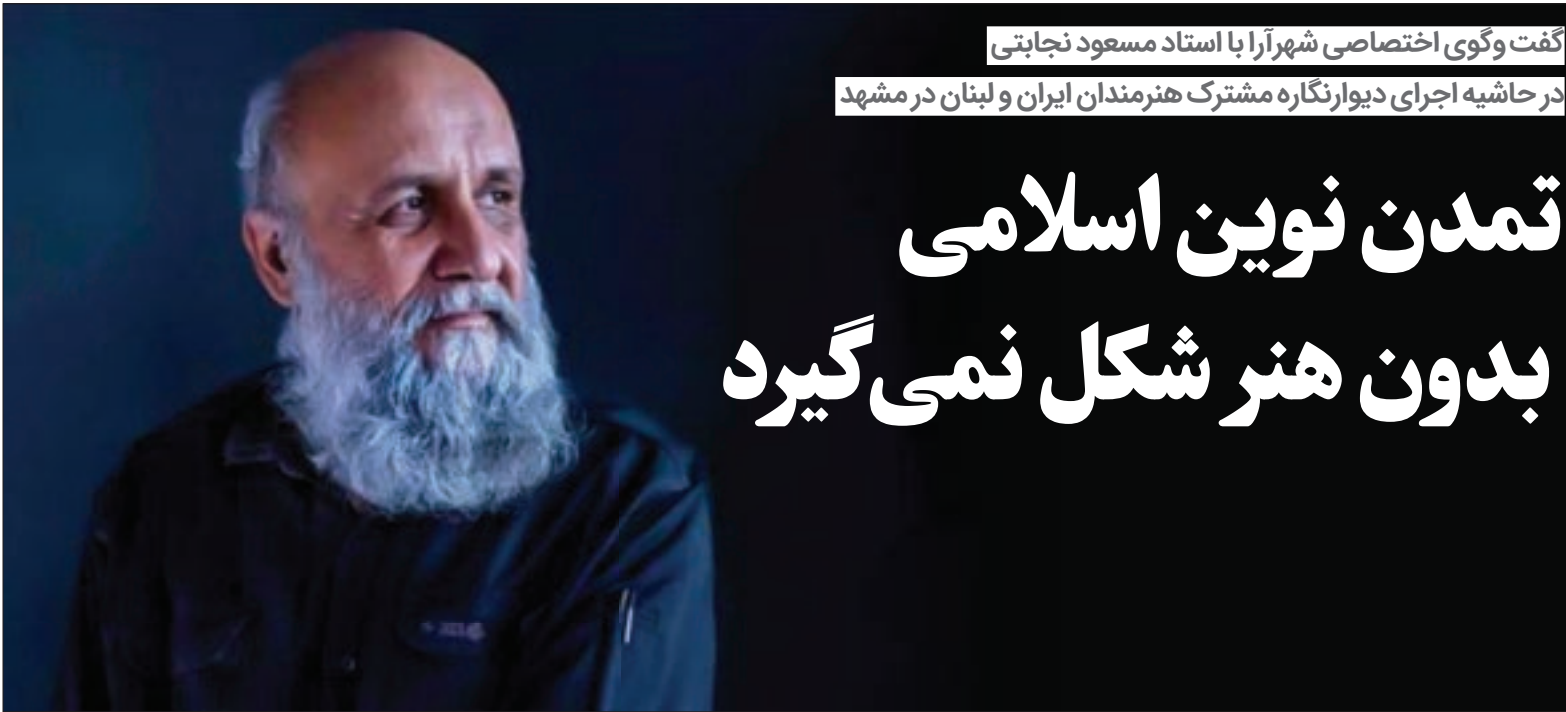
او درباره وظیفه هنرمندان بعد از برگزاری مراسم تشییع تاریخی پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب می گوید: اگر بخواهیم به رهبر شهید بپردازیم، باید به عمق معرفتی و نگاه تمدنی ایشان توجه کنیم. البته تصویر کردن چهره یا بازنشر سخنان ایشان هم لازم است، اما کافی نیست. مهم این است که ببینیم ایشان از جامعه و به ویژه از هنرمندان چه مطالبه ای داشتند. این هنرمند با اشاره به بیانیه گام دوم انقلاب ادامه می دهد: یکی از موضوعاتی که چند سال پیش مطرح شد و هنوز به نظر من بخش مهمی از آن بر زمین مانده، همین بیانیه گام دوم است. این بیانیه یک مسئولیت سنگین برای همه ما ایجاد کرده است، چون نگاه آن صرفا به امروز نیست، بلکه به آینده و ساختن یک مسیر تمدنی توجه دارد.

به گفته نجابتی، یکی از وظایف مهم هنرمندان، ارائه تصویری واقعی و امیدبخش از آینده است؛ «ما باید بتوانیم آن افقی را که به آن باور داریم، برای نسل جوان تصویر کنیم. اگر ما نتوانیم آینده را روایت کنیم، دیگران این کار را انجام خواهند داد و ممکن است تصویری متفاوت و حتی تحریف شده ارائه کنند.»

این هنرمند پیشکسوت که باور دارد یکی از مهم ترین مأموریت های هنر انقلاب، عبور از واکنش های مقطعی و توجه به اهداف بلندمدت است، بیان می کند، بخشی از کارهای هنری به اقتضای زمان و شرایط شکل می گیرد و این طبیعی است. مانند دیوارنگاره خیابان کوهسنگی که متناسب با یک رویداد و یک نیاز اجتماعی شکل گرفته است. اما در کنار این فعالیت های مقطعی، یک مأموریت بزرگ تر وجود دارد که نباید فراموش شود.

● آزادی و استقلال؛ مفاهیمی که باید روایت شوند

نجابتی با اشاره به مفهوم «بعثت هنرمندان» در پیام رهبر معظم انقلاب حضرت آیت ا... سید مجتبی خامنه ای می گوید: وقتی از بعثت صحبت می کنیم، یعنی یک مأموریت و هدف وجود دارد. هنرمند باید بداند برای چه چیزی کار می کند و اثرش قرار است چه افقی را دنبال کند. او یکی از نقاط ضعف جریان فرهنگی را ناتوانی در روایت دقیق مفاهیم و آرمان های انقلاب

اسلامی می داند و باور دارد بسیاری از مفاهیم مهم، زمانی که از سوی جریان فرهنگی مؤمن و انقلابی به درستی تبیین نشوند، توسط دشمنان با قرائت های متفاوت عرضه خواهند شد.

این هنرمند ادامه می دهد: یکی از مشکلات ما این بوده که نتوانسته ایم برخی مفاهیم بزرگ مانند استقلال و آزادی را آن گونه که باید برای مخاطب خود تصویر کنیم. وقتی ما یک مفهوم را به درستی روایت نکنیم، دشمنان آن را با تعریف خودشان به جوانانمان ارائه می کنند. برای مثال،

آزادی یک مفهوم ارزشمند و انسانی است، اما اگر ما نتوانیم معنای درست آن را تبیین کنیم، ممکن است تصویری سطحی و تقلیل یافته از آن به مخاطب ارائه شود، تصویری که با حقیقت این مفهوم فاصله دارد.

● ساخت تمدن نوین اسلامی؛ مأموریتی برای امروز و فردا

نجابتی با تأکید بر اینکه ساخت تمدن نوین اسلامی یک فرایند بلندمدت است، از هنرمندان می خواهد نگاه خود را از تولید آثار مقطعی فراتر ببرند.

این هنرمند که باور دارد تمدن یک شبه ساخته نمی شود، بیان می کند: تمدن نوین اسلامی تنها به یک حوزه محدود نمی شود. معماری، هنرهای تجسمی، سینما، ادبیات، زبان، خط، کتاب و همه عناصر فرهنگی در ایجاد آن نقش دارند. درواقع حتی کوچک ترین فعالیت های فرهنگی می تواند بخشی از ساخت یک تمدن باشد. یک رسم الخط، یک اثر هنری، یک رمان یا یک تصویر، همه می توانند در شکل دادن به هویت فرهنگی یک جامعه نقش داشته باشند.

نجابتی باور دارد هنرمندان نباید منتظر بمانند تا یک ساختار تمدنی کامل شکل بگیرد و سپس برای آن هویت بصری طراحی کنند. او تأکید می کند، ما باید از همین امروز برای آینده ای که به آن اعتقاد داریم، کار کنیم.

● بازگشت به مأموریت اصلی هنر

نجابتی با اشاره به شرایط خاص اجتماعی پس از شهادت رهبر شهید، تأکید می کند که جامعه هنری باید پس از عبور از فضای اولیه احساسات و سوگ، دوباره به مأموریت اصلی خود بازگردد. او یادآور می شود: اتفاق بزرگی که رخ داد، همه ما را تحت تأثیر قرار داد و طبیعی بود که بخشی از فعالیت های هنری در یک مقطع زمانی به سمت واکنش به این اتفاق بزرگ برود. اما اکنون باید دوباره به مسیر اصلی بازگردیم.

به گفته این هنرمند کارهایی که امروز در فضای هنری انجام می شود، متناسب با حال و هوای جامعه و احساسات مردم است و ارزش خود را دارد. اما نباید در همین مرحله متوقف شویم. نجابتی در پایان تأکید می کند: ما نمی توانیم در سال های آینده حتی در سالگرد رهبر شهید همان آثار و واکنش ها را تکرار کنیم. از همین رو باید به سمت خلق آثاری عمیق و در راستای مطالبه اصلی ایشان حرکت کنیم.

گپ و گفت

عروسک؛ نخستین راوی هویت فرهنگی کودک

علی اکبر حلیمی از سرشناس ترین هنرمندان تئاتر عروسکی مشهد است که آثار بسیاری در این باره برای کودکان و نوجوانان تولید و به نمایش گذاشته است. این هنرمند مطرح مشهدی علاوه بر حضور در رویدادها و جشنواره های بین المللی تئاتر، همواره در حوزه آموزش این هنر تلاش داشته است. در ادامه گفت و گو این هنرمند را با خبرگزاری ایسنا می خوانید.

این کارشناس نمایش عروسکی کودک و نوجوان با تأکید بر نقش عروسک در شکل گیری هویت فرهنگی کودکان گفت: عروسک تنها یک اسباب بازی نیست، بلکه می تواند حامل فرهنگ، ارزش ها و سبک زندگی باشد و انتخاب آگاهانه آن در کنار تولید شخصیت های بومی و داستان محور، نقش مهمی در تقویت هویت ایرانی کودکان ایفا می کند.

حلیمی درباره نقش عروسک در شکل گیری هویت فرهنگی کودکان بیان کرد: ارتباط کودک با عروسک، ارتباطی فطری، ذاتی و تا حدی غریزی است. کودک به عروسک جان می بخشد، برای آن شخصیت قائل می شود و با آن ارتباط عاطفی برقرار می کند. این ویژگی تنها به امروز محدود نیست و در گذشته نیز در فرهنگ ایرانی و در میان اقوام مختلف کشور وجود داشته است. حتی در بسیاری از فرهنگ های جهان با وجود تفاوت های فرهنگی، این ارتباط میان کودک و عروسک دیده می شود.

وی افزود: عروسک در شکل گیری شخصیت کودک نقش بسیار مهمی دارد، البته باید میان عروسک های اسباب بازی و عروسک های نمایشی تفاوت قائل شد، زیرا هر یک کارکرد و اهداف متفاوتی دارند. بدون تردید، نوع عروسکی که در اختیار کودک قرار می گیرد، می تواند بر شکل گیری هویت فرهنگی او اثرگذار باشد. اگر کودک از سنین پایین با عروسک های وارداتی و شخصیت های غیرایرانی انس بگیرد، به تدریج از فرهنگ بومی خود فاصله خواهد گرفت. در مقابل، عروسک هایی که بر پایه فرهنگ، هویت و ارزش های ایرانی طراحی شده اند، می توانند در تقویت این هویت نقش مؤثری ایفا کنند.

این کارشناس نمایش عروسکی کودک و نوجوان افزود: امروز اگر به کشورهای اسلامی، از جمله عراق، عتبات عالیات، مشهد، مکه یا مدینه سفر کنید، مشاهده می کنید که بازارها مملو از عروسک های وارداتی و شخصیت های غربی است. عروسک هایی مانند باربی و نمونه های مشابه، سال هاست وارد بازار کشورهای مختلف شده اند و به باور من، بخشی از مشکلات فرهنگی و اجتماعی که امروز در میان نوجوانان و جوانان مشاهده می کنیم، نتیجه همین سرمایه گذاری بلندمدت فرهنگی است.

وی با اشاره به تجربه تولید عروسک های بومی در ایران بیان کرد: در سال های گذشته، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تلاش کرد با طراحی و تولید عروسک هایی مانند «دارا و سارا»، نمونه ای از عروسک های مبتنی بر هویت ایرانی را به کودکان معرفی کند. این اقدام ارزشمند بود، اما برای موفقیت چنین طرح هایی تنها تولید یک عروسک کافی نیست. رهبر شهید نیز درباره عروسک های «دارا و سارا» نکته ای بسیار دقیق و کارشناسانه مطرح کرده بودند. ایشان با توجه به اشرافی که بر حوزه هنر و ادبیات داشتند، تأکید می کردند که این عروسک ها باید به یک داستان متصل باشند، یعنی شخصیت، ماجرا و روایت مشخصی داشته باشند تا کودکان بتوانند با آن ها ارتباط عمیق تری برقرار کنند.

چارسوق هنر

واکنش کاریکاتوریست برزیلی به قهرمانی اسپانیا و حقارت ترامپ

گیلمار، هنرمند کاریکاتوریست برزیلی، اثری از اقتدار تیم ملی اسپانیا در مقابل ترامپ که بیش از این نسبت به مواضع اسپانیا در حمایت از ایران انتقاد کرده بود، منتشر کرد. در این اثر کارتون، لامین یامال با پرچم فلسطین در دست با قدی بلندتر از ترامپ، در حال گرفتن جام از دستان اوست در حالی که اینفانتینو رئیس فدراسیون جهانی فوتبال در شمایل سگی کنار ترامپ کوتاه قد قرار گرفته است. قبل از این نیز، گیلمار اثری از یامال ترسیم کرده بود که در آن، این بازیکن اسپانیایی پرچم فلسطین را در دست گرفته است که برگرفته از تصویری واقعی از لامین یامال بود که پرچم فلسطین را برافراشته بود.

بهرام افشاری با نصرا... رادش «ویران» را جلوی دوربین برد

سریال «ویران» به کارگردانی بهرام افشاری این روز ها در مرحله فیلم برداری قرار دارد و به عنوان نخستین تجربه این بازیگر و کارگردان در حوزه سریال سازی برای شبکه نمایش خانگی، مراحل تولید خود را پشت سر می گذارد. در این مجموعه، نصرا... رادش با شخصیتی متفاوت

از آنچه مخاطبان تا کنون از او دیده اند، مقابل دوربین رفته است. این بازیگر با اشاره به ایفای نقشی کاملا جدی و آکنده از اندوه، گفته است شخصیتش ارتباط مستقیمی با خط اصلی داستان ندارد و به همین دلیل نیازی به مطالعه کامل فیلم نامه نداشته است. رادش همچنین از برگزاری جلسه های متعدد با بهرام افشاری پیش از آغاز فیلم برداری خبر داده و تأکید کرده است که این گفت وگوها برای شکل گیری و پرداخت هرچه بهتر شخصیت او در سریال انجام شده است.

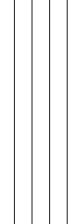
سریال «خط مقدم» روی آنتن رفت

سریال «خط مقدم» از دوشنبه ۲۹ تیرماه جایگزین سریال «متولد آوریل» در جدول پخش شبکه تماشا شد. «خط مقدم» به کارگردانی شهریار بحرانی و تهیه کنندگی مجید حقی به بخشی از دوران حساس و پرتلاش سال های ۶۳ تا ۶۵ دفاع مقدس می پردازد. در خلاصه داستان سریال «خط مقدم» آمده است: این فیلم سرگذشت مردان بلندبالایی است که پس از پاییز ۱۳۶۳ با تلاش و مشقت، در روزگار تنهایی و مظلومیت، مجاهدانه جنگیدند. لوکیشن و محل تصویربرداری و فیلم برداری بخش هایی از این سریال در سوریه می گذرد که به اقتضای داستان، گروهی از بازیگران عرب زبان نیز در آن به ایفای نقش می پردازند.

شهرآرا

شنبه ۳۰ تیر ۱۴۰۵ شماره ۲۸۳

 هر پسر خوبی سزاوار کمک است نوشته تام استاپارد ترجمه شیرین معمارزاده نشر ایپهام، ۱۴۰۵ ۵۰ صفحه ۳۲۰ هزار تومان	 هر پسر خوبی سزاوار کمک است نوشته تام استاپارد ترجمه شیرین معمارزاده نشر ایپهام، ۱۴۰۵ ۵۰ صفحه ۳۲۰ هزار تومان
---	---

ایوانف بیمار معتقد است که یک ارکستر سمفونی تحت فرمان اوست. در همین حال، پسرش، ساشا، نیز در مدرسه تحت فشار معلمی قرار دارد که در تلاش است او را قانع کند پدرش واقعا بیمار است.

روایت در درجه اول بر فقدان آزادی بیان و وضعیت مخالفان تحت یک رژیم تمامیت خواه تمرکز دارد. این نمایشنامه نشان می دهد چگونه کسی که نظری متفاوت با نظر حکومت شوروی داشت، اغلب به تارکی و دادی فراموشی رانده می شد. در لایه ای دیگر نقش رسانه ها را در یک حکومت توتالیتر بررسی می کند.

این نمایشنامه نشان می دهد که حکومت هایی اسکیزوفرنیک واقعا آشفته و پریشان که او نظیر شوروی چگونه با

هر کس خلاف این فکر کند یا حرف بزند، قطعاً عجلش یاره سنگ برمی دارد و به صلاح نیست که در جامعه آزادانه زندگی کند (هر چند چیزی به نام آزادی در آن نظام سیاسی وجود نداشت) و باید در دارالمجانین و تحت مراقبت دائم باشد، تا زمانی که عقل به کله اش برگردد.

تام استاپارد، نمایشنامه نویس انگلیسی اصالتا اهل چک، در نمایشنامه «هر پسر خوبی سزاوار کمک است» همین موضوع را سوزه قرار داده است. این نمایشنامه درباره یک مخالف سیاسی به نام الکساندر ایوانف است که توسط پزشک و یک سرهنگ در کا.گ.ب (دستگاه امنیتی شوروی) ویزیت می شود. او را در یک بیمارستان روانی زندانی می کنند و تا زمانی که اعتراف نکند اظهاراتش علیه دولت ناشی از یک اختلال روانی بوده است، از آنجا آزاد نخواهد شد. چون حکومت دلیل اعتراض او را دیوانگی می داند. الکساندر ایوانف در بیمارستان با یک بیمار اسکیزوفرنیک واقعا آشفته و پریشان که او هم ایوانف نامیده می شود، هم سلولی است.

نظام سیاسی شوروی از هیچ روشی برای سرکوب و حذف شهروندان مخالف و منتقدانش دریغ نمی کرد، از

گرفتن اعتراف اجباری در دادگاه های نمایشی تا زدن برجسب هایی مانند دشمن خلق و... و حتی جنون. جنون و دیوانگی یکی از انگ های کاربردی برای به حاشیه راندن و به سکوت وادار کردن مخالفان بود. از آنجا که سیستم پزشکی در نظامی چون شوروی مانند دیگر سازمان ها و دستگاه ها هیچ استقلالی ندارد، روان پزشکان نیز چه از ترس و چه از باور مطیع خواسته های دستگاه امنیتی شوروی بودند و به آسانی حکم به جنون و دستور به بستری می دادند.

حاکمان شوروی یک استدلال برای زدن انگ دیوانگی به مخالفان داشتند، آن ها بر این باور بودند که بهترین نظام سیاسی جهان هستند و

قفسه